

216

1747, 22

PROCANCELLARIVS
D. IOANNES FLORENS RIVINVS,
COD. P. P. CANON. MARTISBURG. CAPIT. WVR-
CENS. DECANVS, FACVLTAT. IVRID. AS-
SESS. ET ACADEMIAE DECEMVIR,

SOLEMNIA INAVGVRALIA

CANDIDATI CLARISSIMI

M. CHRISTIANI GODOFREDI
WEIDLICHII
LIPSIENSIS,

DIE XIV. SEPTEMBR. M DCCXXXI.

CELEBRANDA
INDICIT.

de bono constante matrimonio acquisitis

Individua illa uitae consuetudo quae inter coniuges sacro matrimonii foedere constituitur, continet obligationem ad mutuam amorem & adiutorium, eaque tribuit utriusque fortunae communionem; quid enim tam humanum quam fortuitis casibus mulieris maritum, uel uicissim uxorem uiri participem esse *L. 22. §. 7. π sol. matrim.* Hinc uxor socia rei humanae atque diuinae domus *L. 4. C. de crim. expil. haered. uid. Radulph. Forner. Rer. quot. L. III. c. 29.* imo in sensu amico domina quodammodo dicitur *L. 1. π de act. rer. amot. L. 36. §. 4. L. 41. pr. π de leg. III. L. 40. §. 1. π de auro et arg. leg. L. 19. §. 1. π de annuis leg. Nou. 74. c. 4. pr.* Ante decemuiros iam reges olim de bonorum inter coniuges communiōne iunctim tulisse legem cum capite de patria potestate, indicio est lex *Numae Pompili* successoris Romuli huius tenoris: si pater filio concesserit uxorem ducere, quaecumque sacra et bona iuxta leges communicet, patri posthac nullum ius esto vendendi filium apud *Dionys. Halicarn. Ant. Rom. L. II. cap. 28.* Ad hanc ex lege antiqua communionem *L. al. leg. 4. C. de crim. expil. haered. et L. 1. π de R. N.* fortasse respiciunt *Theodor. Marcil. Coll. et Interpr. LL. XII. Tab. Cap. XXI.* At

IV

mox neglexerunt Romani hanc communionem, nec ex legis
 prouisione solitaria vlla bonorum inter coniuges communitio
 amplius obtinuit, sed maritus sibi de dote prospicere debebat,
 nisi omiffa hac cura, onus alendi vxorem totamque familiam
 solus subire vellet: Germani ueteres indulgentiores in foemi-
 nas, iure quasi possiminius ipsis asserbant communionem
 quandam bonorum, inde paroemia iuris germanici: Leib an
 Leib, Gut an Gut. Et in *Spec. Sax. L. I. art. 31.* dicitur: Mann
 und Weib, haben nicht gezweyt Gut zu ihrem Leibe. Nec non in
Spec. Suen. c. XLVI. Man und Weib mögen nicht gehalten Gut ge-
 zwalet. At enim uero assentiri non possumus *Gaillo, Mevio*
alisque qui vniuersalibus Germaniae moribus eandem com-
 munionem introductam esse venditant, refragantur enim mo-
 res, imprimis Saxoniae, proinde qui se in tali consuetudine
 fundat, eandem tanquam rem facti probare tenetur, saepius-
 que sententia interlocutoria necessitatem eandem probandi
 iniunctam fuisse recordamur. Quamuis negari nequeat, mul-
 tis in locis et provinciis eandem moribus inualuisse, aut lege
 speciali fuisse stabilitam, e quibus Hamburgenses, Lubecenses,
 Brunsvicenses, comitatum Lippensem nominasse sufficiat. *Plu-*
tarchus svadet *c. X.* in vniuerso terrarum orbe introduci de-
 bere istam communionem, et voces istas, meum, non me-
 um e coniugio exterminandas esse, vt, sicut matrimonium
 contrahentium corpora, ita quoque opes confundantur. Cui
 non pauci adstipulantur, et ex regula imaginariae aequitatis
 concludunt, eorum qui in indissolubili societate coniugali ui-
 uentes, omne periculum, omne incommodum, quoduis fa-
 tum commune habent, bona etiam quae ad avertenda pericula,
 ad sustinenda incommoda et promouenda commoda faciunt,
 quam

quam maxime, communia esse debere, cum prouida oeconomiae administratione et frugalitate sua ad incrementa rei familiaris saepe multum conferant et parem cum maritis, imo quandoque maiorem industriam adhibere soleant vxores. Ego vero merito ab his secessum facio, nec multitudi dissidentium cedo. Maritus est caput familiae; imperandi et dirigendi rem familiarem potestatem sapientissimus connubiorum fundator ipsi tribuit; ipse vxori de uictu et amictu, utque quandoque liberalius uiuat, prospicere, et in uniuersum onera matrimonii sustinere tenetur. formata est e costa mariti mulier, ut auxilium uiro ferat, eiusque commodum curet. Ut igitur felix faustumque sit, maneat, ac tale finiatur matrimonium, eius est partium, uirum adiuuare, et quantum in ipsa, omnia officiorum genera, sexui conuenientia ad finem istum obtinendum conferre; fidelem esse in thoro, ne uiolet, et quoad mensam, per quam intelligo liberam omnium rerum et bonorum administrationem. Ius illud mariti proprium pingue et adeo late patet, ut marito in omnibus licitis negotiis obedire teneatur, communem igitur laborem eandemque cupiditatem cum marito in parandis aequae ac tuendis rebus adhibeto. Huius opera laboribusque facultates in domum ueniunt, eiusque proprium est acquirere, sed vxoris officium acquisita conseruare, idque studio suo domestico intendere, ne maritales vigiliae dissipentur. Nec admitto cum *Ludovico, Schoepfero aliisque ad Tit. π de R. N.* discrimen inter artificiales & non obsequiales operas, potius omnes obsequiales mihi censentur. Quae enim in nuptias consentit, in officio mariti esse et simulac in manus mariti uenit, ad manus quasi data ac indeterminatas ut sic dicam operas,

VI

ras, quae in commodum et solatium mariti cedunt, non spe lucri allecta, sed officii intuitu obstricta esse censetur *L. 48. π de oper. libert.* acquiriturque nobis non solum per nosmet ipsos, sed et per eos, quos in potestate habemus *L. 10. pr. ff. de A. R. D.* Quodsi enim artifex artificis filiam idem artificium edoctam thoro sibi iungeret, eiusdem operas certe absque spe remunerationis ab eadem postularet, eum enim fortasse in finem eandem elegit. Id ipsum olim in foro coram praetorio Lipsiensi felici successu obtinui in causa *G. c. I. sartorem*, qui vxori rei sartoriae optime gnarae, ob operas artificiales praestitas, dimidiam partem domus communi opera vxoris acquisitae iudicialiter concesserat eandemque de ea inuestiri curauerat, quam, ea deinde mortua sine liberis, forores eius a marito iure successionis ab intestato petebant, absolutoriam vero obtinebat sententiam et actus iste deficiente titulo iusto et ad transferendum dominium habili pro donatione mortis causa reputabatur, quae donataria ante donantem mortua euauerat. Imo licet vxor mercatrix fuerit, acquisita tamen ex negotiatione cedunt marito tanquam usufructuario et legitimo administratori, nisi expresse maritus iuri suo renunciauerit, nec enim coniecturae et praesumptiones sufficiunt, sed voluntatis expressa declaratio desideratur, nec dum separatam ei negotiationem concessit, propterea iuri suo renunciauisse censendus conf. *Menken. ad Tit. de R. N. S. XXIX.* Speciem maiorem habere posset in pagis, vbi vxores in re rustica saepius aequales maritalibus imo vtiliores operas adhibent, si his aequale lucrum assignaretur. Nec fortassis fallax est coniectura eorum, qui hanc potissimum rationem subesse autumant, cur multis in pagis Saxonice viduae dimidium bonorum loco communionis relin-

relinquatur. Ita Smalcaldiae vxor defuncto marito itidem ex omnibus bonis, constante matrimonio acquisitis, partem dimidiam iure proprio et irrenocabili capit, ob peculiarem rationem, quod vxores in officinis ferrariis et fabrilibus, quales ibi plurimae inveniuntur, non minus quam viri defudant, ac proinde tanto magis in partem lucri, non solo et proprio mariti merito obtenti, admittendae sint. Sed quid dicemus de marito muneribus publicis ornato? Hic non viribus corporis sed animi acquirit, quem igitur his aequalem laborem ab vxore expectabit? Societatem igitur leoninam diceres, si in foemina habitas conferendi operas deficeret. Quicquid igitur constante matrimonio acquiritur, cedit marito tanquam capiti familiae, & quicquid honeste ab vxore acquiritur, nisi fortasse hereditates aliaque lucra propria excipias, existimandum ex rebus mariti ad eam peruenisse, et ad mariti patrimonium referendum, licet cura vxoris interuenerit et viri negotia procurauerit *L. 31. pr. π de don. int. vir. et vx.* quod euitandi turpis quaestus gratia circa vxorem Quintus Mutius probasse refertur *L. 51. π eod.* et in vniuersum veteres iuris autores merito crediderunt *L. 6. C. eod.* communionem esse matrem discordiarum et ex discrimine mei et tui metuenda esse varia pericula et indecora iurgia, dissidia internosque motus, praesertim si non aequalis vtriusque frugalitas, nec animorum aequalitas, nec vna eademque constans et perpetua voluntas, sed mores plane diuersi. Ius dirigendi familiam communem pertinet ad reseruata et priuilegia maritorum, quae his salua et integra manento, imo laederetur mariti existimatio et contra bonos mores foret, si vxoris quasi consensum requirere vellemus in administranda parte dimidia vxoribus assignata, et proprietatem concedere, cum rerum amotarum actione
 coh-

VIII

conueniri queat. Si curatius in indolem et naturam communione sic dictae bonorum inter coniuges, inquirimus, sane non ex legibus societatis et doctrina iuris romani, sed ex iure et fauore successionis res aestimanda ac decidenda est, siquidem maritis non denegant facultatem, constante matrimonio de rebus acquisitis disponendi, sed saltem viduae post fata mariti praemii loco lucrum dimidiae partis bonorum tempore mortis mariti extantium adiudicant. Sic in Legibus *Francorum Lib. IV. c. 9.* dispositum: volumus ut vxores defunctorum post obitum maritorum tertiam partem collaborationis, quam simul in beneficio collaborauerunt, accipiant. In legibus vero antiquis collaborationis vocabulo indicantur lucra et commoda ista constante matrimonio conquisita vid. *Anten. Mornacium ad rubr. tit. π pro soc. Sand. decis. Frif. Lib. II. Tit. V. def. 1.* In legibus *Ripuariorum Tit. XXXVII.* hoc vocabulum etiam occurrit, cui respondet dictio germanica; *Errungen Gut.* Adeoque non est quaestuarium societas, nec communitio bonorum vera et propria, sed anomala saltem, quae demum per mortem alterius coniugis vim suam exerit, subesse videtur. Hinc dissentendi aut contradicendi potestas, quae alias in vera societate tanta est, ut in re communi potior sit causa prohibentis, hic prorsus exulat. Euolui meretur tractatus *Anton. Ayerue de Ayora Regalis auditorii Granatensis Aduocati, qui de partitionibus bonorum communium inter coniuges sollicitudinem singularem adhibuit.* Salua igitur sunt vxoribus bona matrimonio illata, vel aliunde quam ex re mariti aduentitia; constante vero matrimonio acquisita, maritis iure proprio vindicanda. Speciosior est illa bonorum communitio, quae ob taedium separationis alicubi respectiue saltem introducta, quo refero statutum *Frisiae Lib. I. art. 4. Tit. 3.* quod memorat

X

bonorum angenommen wird, inmassen auch dergleichen aus dem Schwarzburgischen Statuto erscheinet, als in welchem theils Güter dem überlebenden Ehegatten nur auf sein Leben gewidmet, und dem Rückfall unterwürffig gemachet, wohingegen solcher sich ereignet, und nur die gewonnenen Güter dem überlebenden Ehegatten erblich zugetheilet, die durch Erbschaften in wäbrender Ehe ein oder dem andern zugefallne darunter nicht begriffen, in Betrachtung, daß nach Eigenschaft des Wortes: gewonnen, nur die durch der Eheleute Fleiß und Arbeit acquirirte verstanden werden, welches in denen Statutis so a iure communi abweichen, um so vielmehr davor zu halten, und dieser Verstand nicht undeutlich aus dem Schwarzburgischen Statuto zu erkennen, indem diejenigen so von des einen Freundschaft herkommen, derselben hinwieder zufallen sollen. Prout etiam illa communicatio ipso momento mortis expirat, ita vt superstes coniux postea acquisita iure proprio retineat. conf. *Iac. Coren Obs. Rer. iud. obs. XI. et XII.* Sic Budissinae obtinet quaedam communicatio bonorum inter coniuges, et vidua, si super bonis mariti concursus oriatur, saltem eam partem bonorum creditoribus relinquit, quae ex matrimonio eidem competit, et horum intuitu pro correa habetur, quatenus sufficiunt: licet igitur bonis cesserit, tamen postea acquisita retinet, nec ad meliorem fortunam si peruenerit, quidquam conferre tenetur creditoribus. Ita nouissime *Ordo noster* me interprete respondit *Mense Febr. 1740.* Senatui Budiss. in causa G. G. creditorum. Occasionem huic praefamini praebuit dissertatio inauguralis

Nobilissimi

M. CHRISTIANI GODOFREDI WEIDLICHII.

Natus is est Lipsiae, quae foecundissima praestantissimorum ingeniorum mater est atque altrix, anno huius Seculi XV. d. XV. Kal. Sept. Patre PAULO WEIDLICHIO, mercatore non incelebri, Matre GRAIA, praefecti quondam Plauienfis filia, qui parentes, mutato, quod hic constituerant domicilio, eundem puerum, curae privatae praeceptorum vsque ad annum aetatis decimum tertium commiserunt; postea scholam Schlaizensem ingressus ibidem per integrum sexennium commoratus moderatoribus NAUNDORFIO, HAYNSCHIO humaniorum literarum initia hausit. Ad altiora praeparatus, solum originis, Almam nostram anno insequente quarto et trigesimo repetiit. In philosophicis optimorum doctorum institutione vsus.

Ad Sacra Themidos accessit ducibus BAUERO, HOMMELIO, THOMASIO, SCHARSCHMIDIO, qui nunc Ienae publico Professoris munere defungitur.

Anno trigesimo nono ab amplissimo philosophorum ordine lauro liberaliter donatus; mox cathedram philosophicam ascendit, dissertationem de praescriptione in statu naturali considerata, praeses tuitus est. Hinc Geram se contulit, causasque in foro perorare coepit, utque eadem in terris Saxonis potestas ipsi fieret, huc reuersus, me praeside de peculiis diuersitate ad Lib. XV. Pandectarum praeunte

XII

Ludouici respondens disputauit ; statim ad examen, quod pro
praxi vocant, ab ordine nostro admissus et felici fidere cau-
sas forenses tractauit. Nuperrime vero, ab eodem ordine
nostro summos in vtroque iure honores petiit, quos eo minus
eidem denegare fas erat, cum iam in priore examine se omni-
no dignum qui ad praxin admitteretur, exhibuerat. Suffi-
nit ergo duo illa, quae subeunda erant examina, in quibus
expectationi nostrae bene satisfecit. Proximo Mercurii Die
hora pomerid. II. & III. L. I. C. de Hered. Tutor.
lectionem cursoria explicabit, subsequente vero die,
dissertationem inauguralem de Acquaestu vxorum
solus defendet ; quibus peractis Collega noster honoratissi-
mus summe reuerendus et excellentissimus Dominus D.
FRIDERICUS ALEXANDER KÜNHOLD, P. P.
Can. Numb. et Facult. nostr. Assess. a me, ad hunc actum
clementissime designato Procancellario, legitime pro-
motor substitutus, iura Licentiat et Doctoris extra fa-
cultatem ipsi tribuet. Panegyricum hanc vt Rector Acade-
miae Magnificus, Comites illustrissimi, Proceres vtrius-
que Reipublicae gravissimi splendidiorem, Generosissimi
atque Nobilissimi ciues nostri numerosiorem reddere
non dedignentur, omni obseruantia ac humanitate rogo
atque contendo. P. P. Lipsiae Dom. XV. P. F. S. S. et I. Tri-
nit. A. S. O. R. M DCC XLI.

EX OFFICINA SAALBACHIANA

ULB Halle
003 850 080

3

Sb.

216

1741,22

PROCANCELLARIVS
D. IOANNES FLORENS RIVINVS,
COD. P.P. CANON. MARTISBURG. CAPIT. WVR-
CENS. DECANVS, FACVLTAT. IVRID. AS-
SESS. ET ACADEMIAE DECEMVIR,
SOLEMNIA INAVGVRALIA
CANDIDATI CLARISSIMI
M. CHRISTIANI GODOFREDI
WEIDLICHII
LIPSIENSIS,
DIE XIV. SEPTEMBR. M DCCXXXXI.
CELEBRANDA
INDICIT.

de bono constante matrimonio acquisitis

